

Trenger UH-sektoren en politikk på Open Access?

Noen erfaringer, tanker og forslag

Stein Høydalsvik,
Universitetsbiblioteket i Tromsø

Dette skal jeg snakke om

Erfaringer – to eksempler

- CERN
  - **require** their researchers to deposit a copy of all their published articles in an OA-repository (nov.-03)
  - **encourage** their researchers to publish their research articles in OA-journals (mar.-05)

- University of Southampton, Department of Electronics and Computer Science
  - all research output **is to be self-archived** in the IR before and after peer-reviewed publication. Focus on Copyright issues.

Erfaringer - Tromsø

Har ikke en ferdig policy som stiller krav, men uttalelser i styringsdokumenter som angir retning

- UiT skal arbeide for at publisering i størst mulig grad skjer i tidsskrift og forlag som tillater at resultatene gjøres tilgjengelig i UiTs åpne vitenarkiv Munin (Forskningsmeldingen for UIT 2006)
- UIT skal aktivt påvirke forskerne til å gjøre sine forskningsresultater tilgjengelig i det åpne vitenarkivet Munin, og gjøre slik arkivering til et naturlig ledd i forskningsprosessen (UiTs strategidokument 2006-2010)

Hvorfor en OA-policy?

To maximise:
research visibility
research usage
research uptake
research impact
research progress

By maximising:
research access

Kilde: Tim Brody, Chawki Hajjem and Stevan Harnad

Hvorfor en OA-policy?

- Inngår som en naturlig del av en institusjonspolitikk/strategi, men må oppleves nyttig for institusjonen
- Viser at institusjonen tar et samfunnsmessig og internasjonalt ansvar
- Ivaretar den vitenskapelige hukommelsen ved institusjonen

Hvorfor en OA-policy?

- Tunge motstandere av en slik utvikling
- Enklere for forfatterne når de kontakter en utgiver
- Muliggjør bruk av insentiver som fremmer OA
- Institusjonen kan vise en mest mulig samlet oversikt over vitenskaplig produksjon

Hvorfor, – er det behov hvis:

- Forskerne ser egennytten
- Samfunnet stiller krav
- Utgiverne akseptere egenarkivering
- Finansieringsinstitusjonene stiller krav

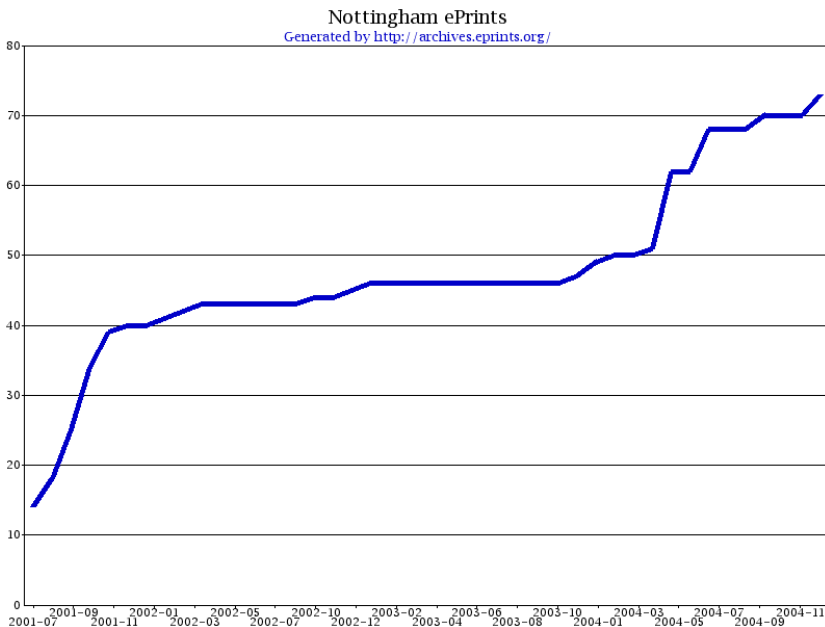

Finansieringskilders OA-policy

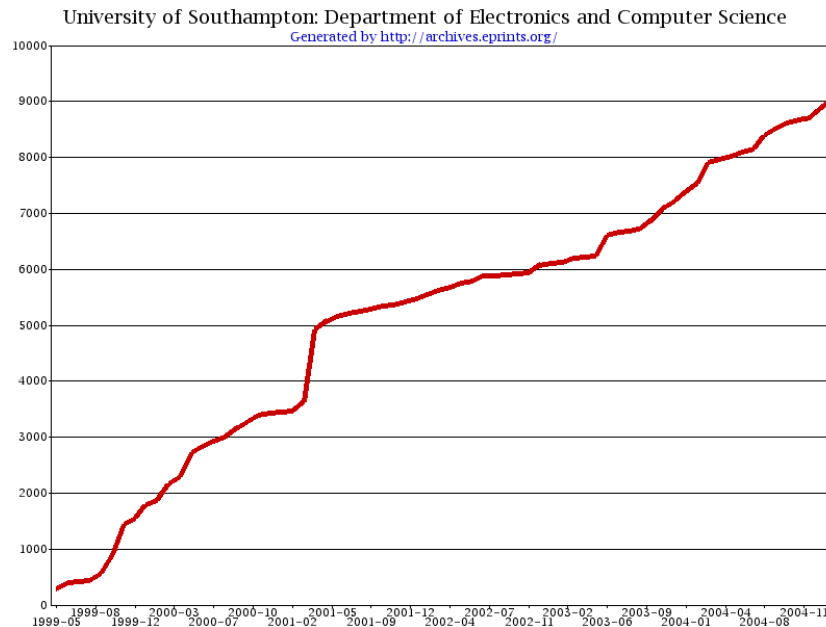
- Australian Research Council
- Research Foundation Flanders, Belgia
- Canadian Institutes of Health Research
- European Research Council (ERC)
- Swiss National Science Foundation
- Arthritis Research Foundation, UK
- Arts & Humanities Research Council, UK
- Biotechnology and Biological Sciences Research Council, UK
- British Heart Foundation
- Cancer Research UK
- Department of Health, UK
- Economic and Social Research Council
- Medical Research Council
- National Environmental Research Council, UK
- Science & Technology Facilities Council, UK
- Wellcome Trust
- Howard Hughes Medical Institute, USA
- National Institutes of Health (NIH)
- Norges forskningsråd

Hvorfor? – Derfor!

Eksempel på arkiv **uten** en institusjonsforankret politikk på egenarkivering (nesten tomt, - for mange over flere år)

Eksempel på arkiv **med** en institusjonsforankret politikk på egenarkivering (stort volum og god vekst over mange år)

Kilde: Tim Brody, Chawki Hajjem and Stevan Harnad

Hva er hindringene?

© Original Artist
Reproduction rights obtainable from
www.CartoonStock.com

HEY, MOST CLIMB OVER, BUT WHATEVER WORKS FOR YOU.

Holdninger og misforståelser

Forskerne:

- Åpent = Gratis = Dårlig kvalitet
- Ønsker ikke å ødelegge for forlagene
- "Så godt som alt er tilgjengelig på nettet fra tidsskriftsutgiverne"

Tidsskriftsutgiverne

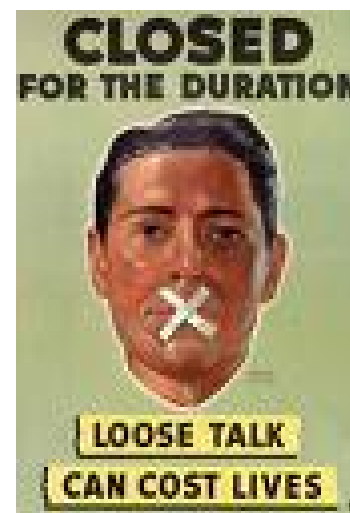
- En "religiøs bevegelse" som går over
- Kommer til å ødelegge kvalitetskontrollen
- Kommer til å ødelegge grunnlaget for de mindre tidsskriftene

Tidsskriftsutgiverne - mer

- De fleste er på glid!
  - 93 % av artiklene som forskerne ved universitetet i Nottingham publiserte i løpet av et år, kunne vært egenarkivert iflg forlagenes retningslinjer
- Den egenarkiverte versjonen i institusjonsarkivet er et supplement til, og ikke en erstatning av utgivers offisielle versjon
- Men Tidsskriftet (Tidsskrift for Den norske lægeforening) er en utfordring

Forsker

- Hvorfor bry seg?
  - Vanskelig å skape engasjement
- Tradisjonell publisering ivaretar best karrieren
- Usikker på konsekvensen av å kreve addendum til avtalen
- Copyright er for komplisert
- De yngste er verst (undersøkelse fra Univ. of California)
- Hva med kvalitetskontrollen?
- Dette blir merarbeid!
  - Integrasjon med FRIDA
- Merkostnad ved publisering i OA-tidsskrift.
  - Forfatterbetaling
  - Hvem betaler?
  - Må løses på høyere nivå!

Studenter

- Merarbeid?
  - Elektronisk innlevering!
    - Gir 75 - 85 %
- Jus (Åndsverksloven)
  - Bruk av rettighetsbelagt materiale?
  - Ikke så begrenset som mange tror!
- Personvern hensyn?
- "Legge ut hvis karakteren er god nok"
  - Også synspunkt til noen veiledere
- Vitenskaplig medforfatter
  - "... nå er det viktig at jeg som veileder bekrefter at hovedoppgaven din ikke skal publiseres på munin og slik bli tilgjengelig på internett. Da blir det vanskelig å få den publisert i etterkant. Jeg regner med at du er enig i dette?"

Påvirkere (drivkrefter)

Staten

- Stortingsmelding nr. 20 (2004-2005), "Vilje til forskning"
  - "... utviklingen av åpent tilgjengelige tidsskrifter og publikasjonsarkiver er en positiv utvikling som vil bidra til økt formidling og bruk av forskningsresultater".
- "eNorge 2009 – det digitale spranget", Moderniseringsdepartementet
  - "Regjeringen har som utgangspunkt at det som er offentlig finansiert, skal være offentlig tilgjengelig".

Norges forskningsråd

- Ingen politikk på dette i dag
  - men en intern arbeidsgruppe har arbeidet med spørsmålet
- Har en prosess på revisjon av forskningsrådets strategi og etterlyste i vår innspill til deres policydokumenter
  - UIT leverte da forslag om et eget policydokument for publisering og tilgjengeliggjøring av forskningsresultater og foreslo at følgende prinsipper ble tatt inn:
    - Forskningsresultater frembrakt gjennom finansiering fra Norges forskningsråd skal gjøres tilgjengelig i et åpent vitenarkiv, i tillegg til i ordinære publiseringskanaler.
    - Søknader til Norges forskningsråd om finansiering av forskning, kan også inkludere kostnader til publisering i forfatterbetalte Open-Access tidsskrifter

Foreninger/organisasjoner

(f.eks. Kreftforeningen)

- kreve at all forskning som helt eller delvis er finansiert derfra skal gjøres åpent og fritt tilgjengelig
  - enten ved egenarkivering av utgivers versjon eller forfatters kopi av endelig versjon
  - eller ved publisering i et OA-tidsskrift

- Strategi for 2005-2007 – aktiv støtte til arbeidet med Open Access
- Handlingsplan for forskning (2006)
  - UHR vil
    - stimulere til videre utvikling og bruk av åpne, institusjonelle arkiver for vitenskapelig publisering
    - arbeide for å øke bruken av åpne vitenskapelige tidsskrift (Open Access journals)

Den enkelte UH-institusjon

Målsetting – publisering med maksimal påvirkning.

- Vedta en politikk som er tydelig på at alle forskningsresultater fra institusjonen skal gjøres åpent og fritt tilgjengelig
  - enten ved publisering i OA-tidsskrifter
  - eller ved egenarkivering av publisert artikkel i institusjonens vitenarkiv

Bibliotekene

- Tilby infrastruktur for institusjonsarkiv
- Tilby støtte for forskerne som skal egenarkivere
- Bidra aktivt i arbeidet med å få til gode løsninger for finansiering av forfatterbetalingen ved publisering i OA-tidsskrifter

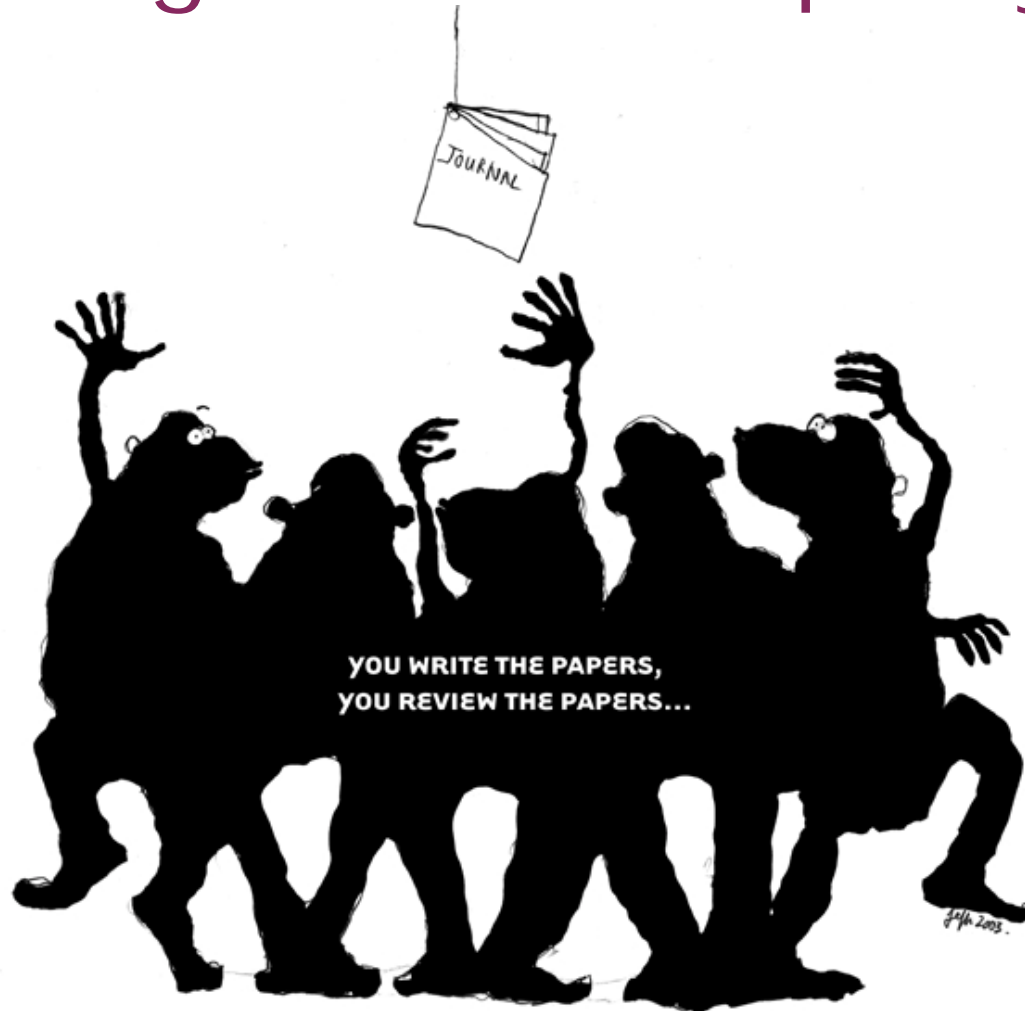
NORA

- Har vært, er og må fortsatt være en aktiv pådriver
  - ❑ utålmodig
  - ❑ oppsøkende
  - ❑ informerende
  - og
  - ❑ gi nytteverdi for brukerne

Trenger vi en OA-policy?

WHY SHOULD YOU PAY TO READ THEM ?

Takk for oppmerksomheten!

Spørsmål?

... eller på tide med lunsj?